

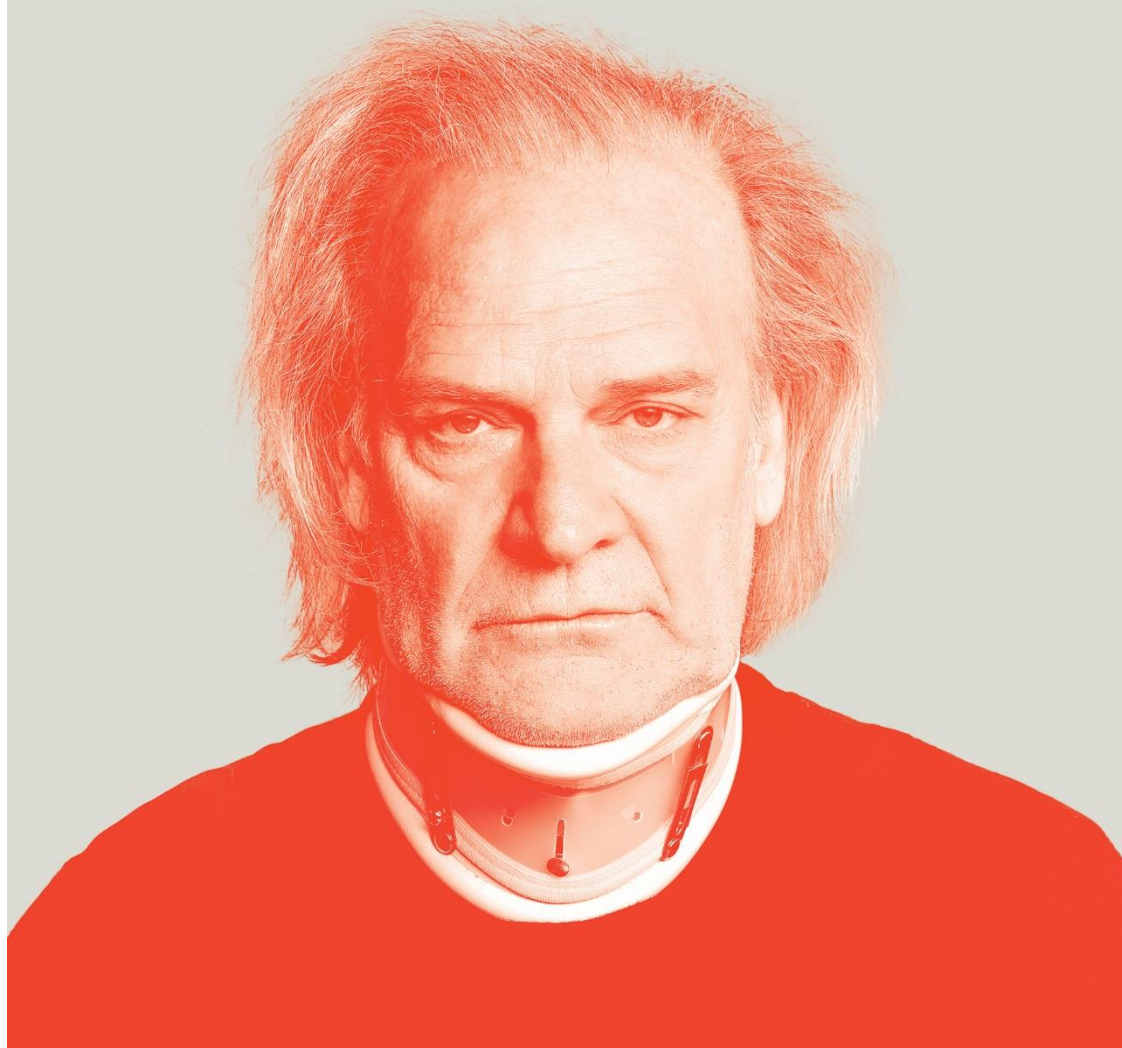
TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

RICARD III

de William
Shakespeare

Sala Gran
04/05/17 — 11/06/17
#ricardIII

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

Ricard III

Informació pràctica

Sala Gran

04/05/17 — 11/06/17

#ricardIII

Horaris:

De dimecres a dissabte: 20 h

Diumenge: 18 h

Funció amb audiodescripció i subtitulació

Dissabte 27 de maig de 2017 a les 20 h

Diumenge 28 de maig de 2017 a les 18 h

Publicació

Ricard III, text editat per Arola Editors i TNC

Llibres disponibles a taquilles i a la web del TNC: www.tnc.cat

Preu:

— Preu general: 28 €.

— Preu 50%: 14 €. Dimecres, dijous, dissabte tarda i diumenge: joves de fins a 35 anys i aturats. Tots els dies: Carnet Jove. Cal presentar l'acreditació corresponent.

— Preu especial: 24 €. Compra abans de l'estrena, dia de l'espectador (dimecres), abonats TNC (entrades fora d'abonament), grups (+10 persones), +65 anys, discapacitats i famílies nombroses i monoparentals. Divendres i dissabte nit: joves de fins a 35 anys i aturats. Cal presentar l'acreditació corresponent.

— Servei educatiu: 12 €. Centres educatius en funcions escolars i de públic en general. Cal presentar l'acreditació corresponent.

Ricard III

Activitats i publicacions entorn de l'espectacle

El Teatre Nacional de Catalunya no vol ser només un espai d'exhibició d'espectacles, sinó sobretot un espai de reflexió i articulació de les arts escèniques catalanes.

Per això, dediquem un gran esforç al llarg de la temporada a totes les activitats «complementàries», entre les quals hi ha projectes de llarg recorregut amb algunes de les principals institucions culturals públiques catalanes.

Cicle de cinema Per amor a les arts

Cicle de pel·lícules

Filmoteca de Catalunya

09/05/17, 17 h

Activitat gratuïta

La Filmoteca de Catalunya organitza el cicle de pel·lícules Per amor a les arts que vol posar la mirada en la relació entre el cinema i altres disciplines artístiques, com per exemple el teatre.

La pel·lícula que es projectarà en relació amb *Ricard III* és de Richard Loncraine.

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

Ricard III

Conversa amb Xavier Albertí

Lectures escèniques

Biblioteca El Clot – Josep Benet

10/05/2017, 19 h

Activitat gratuïta

El periodista Albert Lladó dialoga amb Xavier Albertí, director de *Ricard III*, per aprofundir en la seva lectura sobre el muntatge que ha presentat al TNC.

Lectures escèniques és un cicle organitzat amb les Biblioteques de Barcelona, que té lloc a diferents biblioteques de la ciutat al llarg de la temporada.

Conversa amb Xavier Albertí, Ignasi Camprodon i Toni Rueda

Dissenyar l'escena

Biblioteca El Clot – Josep Benet / Museu del Disseny

15/05/17, 19 h

Activitat gratuïta

Xavier Albertí, director de l'obra, conversarà amb Ignasi Camprodon, il·luminador de l'obra, i amb Toni Rueda, il·luminador, sobre la il·luminació i el procés creatiu de *Ricard III*.

El cicle Dissenyar l'escena està organitzat amb les Biblioteques de Barcelona i el Museu del Disseny, i té lloc a la biblioteca El Clot – Josep Benet.

Col·loqui amb Josep Casals

Sala Gran del TNC

19/05/17, en acabar la funció

Activitat gratuïta

El col·loqui sobre *Ricard III* comptarà amb la presència de Josep Casals, professor titular d'universitat al departament d'Història de l'Art de la Universitat de Barcelona, de Xavier Albertí, director de l'espectacle, i de la companyia artística.

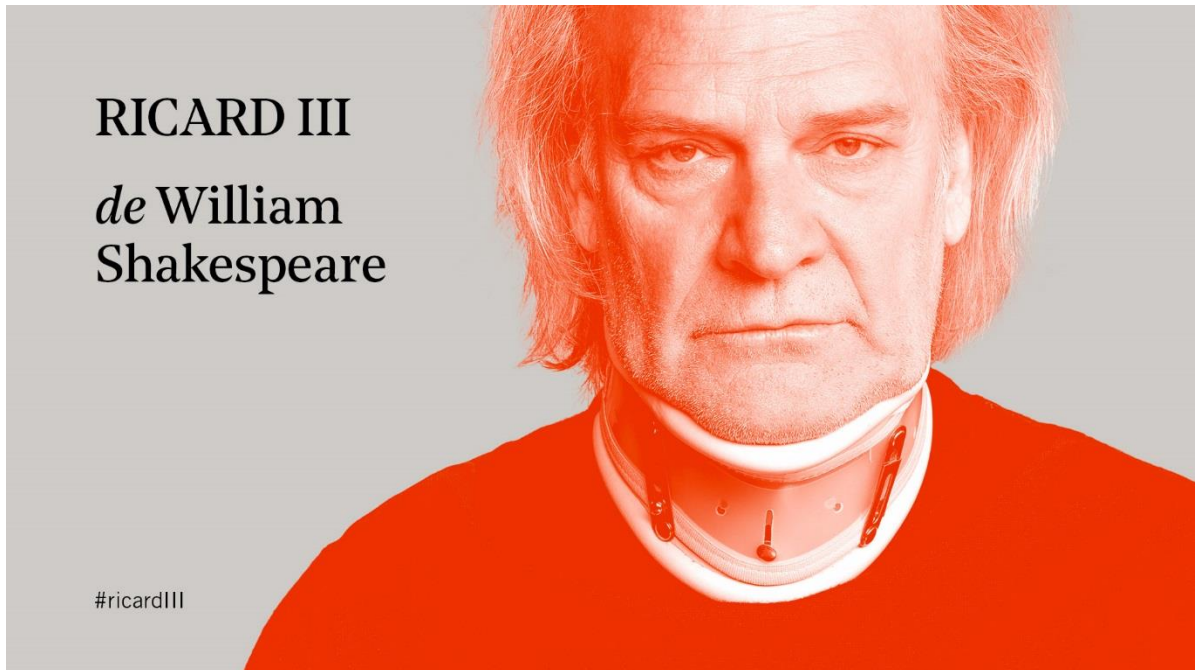
Club de lectura de *Ricard III*

TNC / Biblioteques públiques de Catalunya

Fomentar la lectura de textos teatrals, per millorar la mirada crítica dels espectadors, és una prioritat per al projecte artístic del Teatre Nacional. Així, en col·laboració amb el Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya, el TNC organitza Llegir el teatre, un exitós projecte de clubs de lectura especialitzats en textos teatrals que ja compta amb tres anys de trajectòria i que no ha deixat de créixer temporada rere temporada. Té lloc a més d'una setantena de biblioteques d'arreu de Catalunya i ja ha superat el miler de participants, cadascun dels quals llegeix una mitjana de set textos teatrals al llarg del curs.

Aquesta temporada, com a novetat, el projecte s'amplia amb una oferta especial per a públic jove.

Ricard III

Lluís Homar es posa en la pell del gran personatge de Shakespeare

Lluís Homar es posa a la pell del rei més controvertit entre tots els grans personatges creats pel monstre de Stratford, per protagonitzar aquest magnètic viatge al fons de l'ànima humana i al dolor que poden causar les dificultats d'acceptar la pròpia identitat. Un periple colpidor, amb una teatralitat explosiva hereva dels grans retaules dramàtics medievals.

L'ascensió imparabile d'un ésser marginat a causa de les deformitats físiques, que amb el seu afany insaciable de poder arribarà a ocupar el tron d'Anglaterra fins que s'acabarà trobant atrapat en el remolí dels seus propis buits, disposat a oferir tot el regne per un simple cavall que li permeti continuar la seva lluita.

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

Ricard III

Ricard III de William Shakespeare

Autor

William Shakespeare

Direcció

Xavier Albertí

Traducció

Joan Sellent

Adaptació

Lluïsa Cunillé

Amb

Roger Casamajor, Jordi Collet, Antoni Comas, Carme Elias, Oriol Genís, Robert González, Lluís Homar, Joel Joan, Lina Lambert, Albert Prat, Anna Sahun, Aina Sánchez, Julieta Serrano

Escenografia

Lluc Castells i Jose Novoa

Vestuari

María Araujo

Il·luminació

Ignasi Camprodon

So

Jordi Bonet

Moviment i càmera en directe

Oscar Valsecchi

Disseny de vídeo

Franç Aleu

Caracterització

Àngels Palomar de Damaret

Ajudant de direcció

Albert Arribas

Ajudanta de vestuari

Marian García

Producció

Teatre Nacional de Catalunya

Ricard III

Jan Kott, *Shakespeare, el nostre contemporani*. Barcelona: Alba Editorial, 2007.

No ens cal res més. Si volem conèixer el material històric del que es va nodrir Shakespeare per mostrar la seva època i poblar l'escena teatral d'éssers reals del seu propi temps, només hem d'examinar atentament l'índex de personatges de *Ricard III*. En aquesta obra primerenca, o més ben dit en el material històric que va utilitzar, s'hi troba un esbós de les grans tragèdies posteriors: *Hamlet*, *Macbeth* i *El rei Lear*. Si es vol interpretar el món de Shakespeare com un món real, cal començar per la lectura de les obres històriques, i abans que res per *Ricard II* i *Ricard III*. [...]

Les obres històriques de Shakespeare duen per títol noms de reis: *El rei Joan*, *Ricard II*, *Enric IV*, *Enric V*, *Enric VI*, *Ricard III*. [...] Formen una epopeia històrica de més de cent anys, dividida en capítols que es corresponen amb els principals regnats. Però si es llegeixen aquests capítols seguint un ordre cronològic, seguint la seqüència dels regnats, crida l'atenció el fet que per a Shakespeare la història sigui una matèria immòbil. Cadascun dels capítols acaba en el punt de partida, traçant un cercle. Aquesta reiteració de cercles invariables que dibuixa la història forma els successius regnats dels reis.

Aquestes grans tragèdies històriques comencen amb la lluita pel tron o amb la consolidació del poder, i totes acaben amb la mort del monarca i amb una nova coronació. A totes les obres històriques el monarca arrossega una llarga cadena de crims, ha apartat del seu costat els senyors feudals que l'havien ajudat a aconseguir la corona, ha matat primer els seus enemics i després els seus antics aliats, ha donat mort als seus successors i als possibles pretendents al tron. Però mai aconsegueix matar-los tots. Un jove príncep torna del desterrament —fill, nét o germà dels assassinats— per defensar la llei que ha estat trencada. El cicle s'ha tancat. Comença un capítol nou, una nova tragèdia històrica. [...]

Quan acabem de llegir un capítol i comencem el següent, quan llegim les obres històriques de Shakespeare en conjunt, una rere l'altra, els rostres dels sobirans i dels usurpadors es comencen a esborrar a poc a poc.

Aquests homes tenen fins i tot els mateixos noms. Sempre hi ha un Ricard, un Eduard i un Enric. I tenen, a més a més, els mateixos títols. Hi ha el duc de York i el príncep de Gal·les, i el duc de Clarence. A cadascuna d'aquestes obres hi ha un personatge intrèpid, un altre de cruel i un altre de més astut. Però el drama que es desenvolupa entre ells és sempre el mateix. I a totes les tragèdies es repeteix el mateix lament de les mares dels reis assassinats. [...]

D'aquesta manera, a totes les obres històriques de Shakespeare emergeix la imatge de la història en si mateixa, per sobre de les peculiaritats personals de cadascun dels reis i dels usurpadors. És la imatge del Gran Mecanisme. Cadascun dels successius capítols, cadascun dels grans actes de Shakespeare és una repetició. [...] És exactament aquesta imatge de la història, que trobem a Shakespeare en reiterades ocasions, la que se'ns imposa amb força. La història feudal és una llarga escala per la que puja un seguici de reis. Cada esglaó que puja, que l'acosta al tron, està marcat pel crim, el perjuri i la traïció.

Però quan faci el pas final, la corona caurà rodolant a terra. I el següent podrà recollir-la. [...] Des de l'últim graó només és possible precipitar-se al buit. Els monarques canvien,

Ricard III

però l'escala roman. I tots, bons o dolents, valents o covards, nobles o innobles, ingenus o cíncics, pugem per l'escala de la mateixa manera.

¿Aquesta és la manera en què Shakespeare entenia allò tràgic de la història en el seu primer i juvenil període de creativitat, que s'ha qualificat, amb una certa lleugeresa, d'«optimista»? ¿O potser era partidari de la monarquia absoluta i es va servir d'escenes sagnants del segle XV per terroritzar els espectadors, mostrant-los la imatge de les lluites dels senyors feudals i el procés de descomposició interna que vivia Anglaterra? ¿O potser en els dos *Ricards* es limitava a descriure la seva mateixa època, com a *Hamlet*? [...]

La clau per llegir *Hamlet* són els dos *Ricards*. [...] El món espanta amb el seu mecanisme cruel, del qual no hi ha escapatòria, però l'existència del qual és inacceptable. Perquè no hi ha reis dolents ni bons; són simplement reis. O dit d'una altra manera, amb una terminologia més actual: només existeixen les circumstàncies del rei i el sistema. No hi ha marge per a la llibertat d'elecció. [...] En el món de Shakespeare hi ha una contradicció entre l'ordre de l'acció i l'ordre moral. L'home està condemnat a aquesta contradicció, que resulta sempre ineludible. [...]

Què significava, en realitat, per a Shakespeare el Gran Mecanisme? Una desfilada de reis, que ascendeixen i es van empenyent els uns als altres a l'escala de la història, o més aviat una borratxera de sang bullint, que es puja al cap fins que entela la vista? Un ordre natural que ha estat violat i on el mal engendra altres mals, on les injustícies clamen venjança, on els crims se succeeixen els uns als altres, on es governa el regne com una propietat privada, un botí del que s'apodera el més fort? Una simple lluita pel poder, o un batec violent al cor humà, que la raó no pot accelerar ni deturar, però que un tros de ferro esmolat i sense vida és capaç d'interrompre d'una vegada per totes? Una nit densa i impenetrable de la història en què no s'albira l'alba, en què l'obscuritat s'apodera de l'ànima humana?

Algunes d'aquestes grans preguntes troben resposta a *Ricard III*. [...] En aquesta tragèdia només hi ha dues persones que qüestionen el funcionament del món: el rei Ricard III i l'assassí a sou; un es troba al cim de la jerarquia feudal; l'altre a la base. [...] Tots dos veuen amb la mateixa claredat el mateix Gran Mecanisme, des del cim i des de la base; tots dos estan desproveïts d'il·lusions perquè només ells dos s'ho poden permetre, ja que accepten el món tal com és en realitat. Encara més: el rei i l'assassí a sou representen l'ordre del món en estat pur. I això és, precisament, el que volia expressar Shakespeare. [...]

De sobte hi ha espurnes de genialitat; una d'aquestes consisteix en equiparar el germà del rei amb un assassí a sou:

CLARENCE: En nom de Déu! Qui ets, tu?

ASSASSÍ 2: Sóc un home, com vós.

CLARENCE: Però no reial com jo.

ASSASSÍ 2: Ni vós lleial com nosaltres.

(*Ricard III*, I, iv)

Aquest fragment anticipa el que serà *Hamlet*. Perquè, què és un assassí a sou sinó l'enterrador de la història? També al cementiri d'Elsinor hi ha dos enterradors que parlen amb el fill del rei. Contempen la gran història i els drames humans des de la mateixa perspectiva; la perspectiva dels qui excaven tombes i construeixen patíbuls. Des d'aquesta perspectiva no hi ha cap diferència entre el fill del rei i l'últim miserable. Tots

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

Ricard III

dos són mortals; van néixer per morir. L'assassí a sou i el fill del rei són doblement iguals. En l'ordre de la història, tots dos són engranatges del Gran Mecanisme. Des de la perspectiva del cementiri i de la forca, tots dos són només éssers mortals. La grandesa de Shakespeare consisteix en aquestes confrontacions inesperades en les quals, com il·luminat pel foc dels llampecs i envoltat d'espurneigs, de sobte apareix davant dels seus ulls l'immens paisatge de la història. D'aquesta manera, *Ricard III* ens permet interpretar *Hamlet* com un drama polític; i viceversa, *Ricard III*, llegit a partir de *Hamlet*, es converteix en un drama filosòfic sobre les contradiccions entre l'ordre moral i les conseqüències de les nostres accions.

MOLTES GRÀCIES!

Patrocinador

Damm
Fundació

Protectors

 CaixaBank

 Sabadell
Fundació

FUNDACION
ACS

Benefactors

Agrollmen⁷¹

Coca-Cola

Gramona

LAVANGUARDIA

3

CATALUNYA
RÀDIO

Col·laboradors

 RED
ELÉCTRICA
DE ESPAÑA

LACOSTE

 abertis

Catalunya
DENOMINACIÓ D'ORIGEN

COMSA
CORPORACIÓN

Port de Barcelona

MARC MARTÍ

serunion

STEREORENT
Esdeveniments | Serveis audiovisuals

ESTEVE

CANDELAS

 elPeriódico

NEBOS
CAJA ROJA

EL PUNT AVUI+

MONTIBELLO
EXPERIENCE BEAUTY

a
SPARK

RAC1